

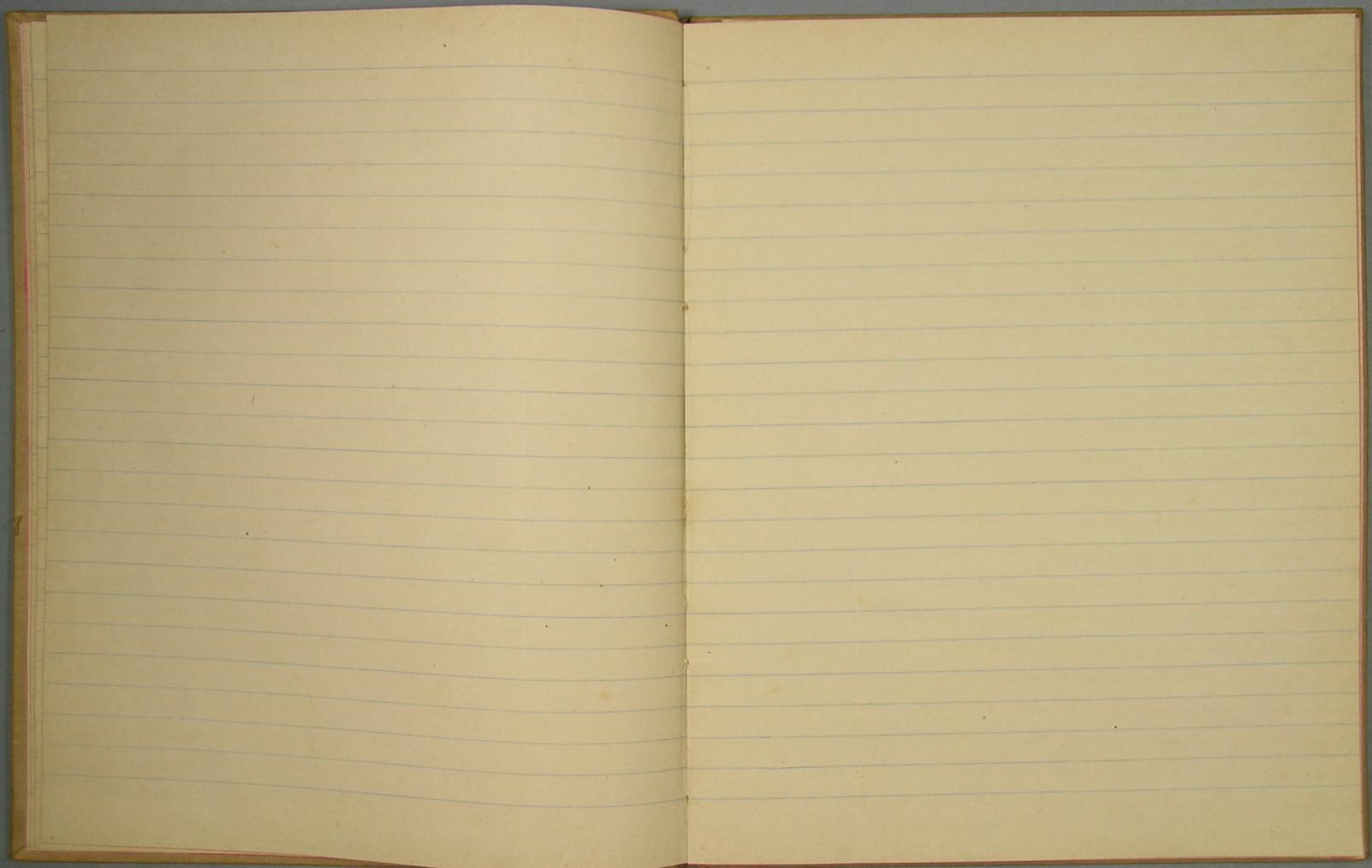
Fête de la Coussaint 1885

Vidi turbam magnam quam domino
mercede regno poterat ex omnibus gentibus et tribus et populis
et linguis slavicae ante thorium Dei Smochi statim alios et pala-
me in manus eorum.

Ipsius igitur dubius nichil eum thonida legare
possit unde opere bat noscere possit etiam minime posse
guttiatim. Unde huius leonis bezw palmarum extremitas faveolosarum
frumentorum antijina.

in diaries do it

in diaries do it

16 December 1960
J. M. Munro

1er Dimanche de l'Avent
Jugement dernier.

Et time videbant filium hominis venientem
in nube cum potestate magnifica et maiestate.

Orduan eusko da gizonaren Semina josten
hori batz gainean botz, ore eta maiestate handi batzen.

G.M. Egungo Ebangilean irakuruzen dugi nola aita
batz j.C. Gure Jaurae azken jasamendua bezalakoa lehengabea
zelant erran zuten. "Izanen dire sinale batzko ikerketak, ihes
juan eta igareten, buraran jaurau Itxasore adarrazte. Ia izquier
rio ore bat; gizonak betzerronak hartzue dira; zuri eta horra
iharronak igan eisan iusue da gizonaren Semina jaudine hozki batzen
gainean botz eta maiestate handi batzen. Horiek ifurtsunek
abehazkitze burua eta beha zagueta egun zum salbamendua
burbildua da:

Zertao G.M. Jaincoaren guregintza urrakalmentu
eta ontasuna ham goratik irakusten diuen Eguburuera pidea horri
ra burbilgeaskin Elizet ermita osoa doraino begira antzeman
azken jasamendua egun ikaragarria? Nioz eta ne Jaincoaren
gironen aldeko amodea goraikin eguzten baie, zertao churru
churrua orduna oroituz Jaincoaren jasokidaren garrantzumag?
Elizet huts egun osoa dorren egungo Ebangilea gisa hortan
hantxatz? Ez ez G. Baiman Elizet ana on bezala

bere haurrak ahal bezan batetan nahiz Jaincoaren misericordia
baliarazi irauesterat erasaten ziole gero Khondu garraza izanen
dutene Jaincoari bihurritzear fitur denaren jasokigunea egin ikhar-
garia.

Sar gaitan beraz gure G.M. Elizalde bere haurren
bikotzetan sot arazi nahi lituzten sendimendietan. Ezin
dituztenean zumentzeta munduan arren egunak hurbilketa
rekin gerthata behar diren seinalak eta preparatuak gainean, eta
guro ikus ditzagun motzen Etxeberriko aipatzeko den gizonaren
leme hura eta zerikoa ekartzinean.

I

Atxostoleku galdegin zaintzean munduan ondiz
artiko iraunen zuen J.C. Goya Jaincoa galde horri ikastetan
gabek eraera zioten bakharen eta seinalarik agertu ziren
azken egunak hurbilera zirela. "Oreman, zion J. Christo,
agertu zire profeta faltsuak egiten ditugela hain gauza
espantagarria cum frustas heren ere heine sorbatal eror
bailetzke ez batik Jaincoaren gizatez lagunatzek; ez da alde
giztietan izanen gerlak leizek; populazioa ornanen dire populuen
contra; bakheta familiak herenak ere destitutu izanen za;
enai arauaren contra, dena arauen carba alkoholak, dela
jeloz eta aiherkundea dirice du gizon giziek elgez hil behar
dutele. Goseka eta izunibetek aigerriko wie behin ere haino
garrahzago; eta hoiaten orotan orduko gaixamenduak hastapena

leizek eta

Azken eguna hurbilketaez gainztor galero du bere artetan
harren argia histore eta eta munduan illehumbean abizio du, et
harria gurezko eta oholo lezain gora; gureko izarrak bere bidea
galero balabe bezala nahisio zirela eta erosio hurraren gainean
lurra ikhararen gainean arrastaturak eta ikarren eta
gizietan, ikaritzuek lastre gizatez ikharrenetan tuyta. Herria eta
lurra bat eginez setean aprobatzeko dire; ikarantz munduan
oba giziarra araz eta gauza suntsituenean oso erabatzen hura zu
bilhacatuak diren G.M. le kontako aberasturak eta handitzen
gizie.

Zeren hura giza heriotz garbiaua izan eta ikaratzera hura
bat harria duen orduan Jaincoaren igorriko du munduan lan
baxtoretara amargoz bat pizte duela trumpeteta bat zintzorakoan
laizpgarria asikra izanen leita tombaketa baxtoren zolairan
"Aitza zaitzate hilak, du egun oihna, zaitzate aigerrikoan plege
mendura". "Singite oraindi venite ad judicium". Donibane hura
lurra ikharaturako eta ore gizarte halekin aurkitzen eta hala
camporat munduan hainz geroz misterioz ibiltzen gizonez gizien
gizarteak zaintzat hain lehena bakheta hona eta hoz
gizon gizatez hainz gizarteak alkoholakoren dire eta he doaz
Jaincoaren tribunaloaren aurkitzenira.

Otxean alegiruak eta hizkoi distirantza bat eta hizkoi
harren erdian ikusten da amargoz inguruetan gure salbamenduak

sinaka... Khouribza: "Eius parvus signum Filii hominis in celo
Biagi haurtan horotat eti maiithate duteinek zorionekin etuniek
dute egin hartzan; bainan aldez berke zembalak zez ikhara
ez dute sinistre begira amaitzinean jatorrakaren hainberri
aldez tufta eta leidostate dute khouribza hura. Orduna ezaugia
dute bainan berantiar tempatu biile "Ergo errasimus" Jaincoaren
legia beginatzan zutenean biagi estebakia bat giraunak, eta
erranen erdian "vitam illorum astinbam insanum; bainan gu
ginaur gu ezaago errehae "nos invenit".

Unika lehentzak eta ezeinak... Ez zu oso gehieng
irritxamenduak, justiziariak garratzinean denbora da orai.

11

Eta oroi da juge? Gizon dohi bat, bertze haur
ero tribunalean gainera jartzen direnne bezalakoak eta nola gabe
hobetunak gatzigak gabe eztaz setzauskera edo lehak gabe
justua condena? Ez, G., Jainwa bera jaunten da bi
garen aleioz zerenik haurrak, lehenbiziko aldei egite eta
maiithagau izan bakiak eta ikharagarri. Lehenbiziko atean
agerku izan zuen haur flaco eta erronak bat bezala esas-
arrik handiak erdian, jasan meli izan zinen laidoak eta pira-
menik hantzaile berri baina hiltsuzak ere konponatzat ustea in-
koan, orduna grazianek eta irrikalmentuaren denbora
bainan orai ethori da egingo zutenean ez baita gehiago justizia
baizik, oia agertzen da Jaincoa bera hauraren distrazioa

guzian, baren boza ikaribezunaren parecoa bozta guzian
aizpindatza. Jainco eta gizon bezala zezina ideia derame
Jainco eta gizon bezala jisfatua du zoin zirene haren grazia
balioak direnak eta zornek eta dute aholakiz gain haren
orpe eginaz. Gizon guzientzat jantzia zen lehenbiziko aldei
zerubik, oia ere oroen jipuzkerat heloz da, guziaz lehak
gare haren amaitzinean agerku J. D. Paulic dior bezala.
Orain osas manifestari oporretz ante tribunal Christi."

Hura ezaugia lehertzi zuten gainera igarune garun jipuztua.

111

Holen Moya batean gerlhatzen garen aldi guziaz
aizpindatzen Kambabzen hitz barne: "Eius scriptus preferens in
que totum continetur unde mundus procedat" Gizonaren jipuzkero
izkinak da liburu bat zointzen guziaz aurkitzen baitira;
bakkotxak emana beharre zu Adorondo egin dituen urrats
elke gogeta eta oho guzien gainera.

Orduna agertu die gogeta leizun absconderatu
bilbotz zirkui batzen zolam abzikari ziren hezk, mabitakundea
loki arima bali bere eskerasuna gal arazi zioten hezk
eta berke aiherkundea jeleria eta kolerazko sendimendua
guziac; hainberri elke elke txar zaintzak irakurria izan
baizka, gaixkia oinat ezaugizten ez zutenei, behin ere jakin
gabe eztio. Isole zirenak.

Hainberri medietzak eta calomnie lagunaren omenea

galerio edo bederen hizketa zintzak:

hamberriko jarramendi maaorigone eta arneque giriostino baten ahotek lehun ere althera behar etzyenak.

Ahalgarritik caputza eta arima desohoratzen ditugten lehakatu, Jaincoaren misericordiazko tribunal sainduaren ministroare alderatzeko caputza ez izanet gordetzen. Izen agertzen diba oso Jye samur eta laderaz bete. Harekin mundu guztiaren sinziginera "Quidquid latet apparebit" eta "Iustitia secessit et misericordia regnabit" esan zituen ongiak. "Nil in illo remanebit."

Han mundu guztiaren aintzirean Jye hasarre hura jazarritik da oraino gerichtiak ez aholak. Heine zinori zinori hamberriko grazia eta laguntza eman baitzitean berrikusari jarraituko.

Zer beritarte egiten dute egun hartan leku saindu hantzen lehar den erreceptua gabe egin zirenet:

Bere burhassen aterat esker gabe eta ozar uyan duren hau dehortale hizketa:

Burrhassotz bera haurren urrikusetz lehar den artha izan ez diken burrhasotz eta ez aholatuetak:

guk guziek G. egun oraino Jaincoaren misericordiaz balia gaitetzkenet?

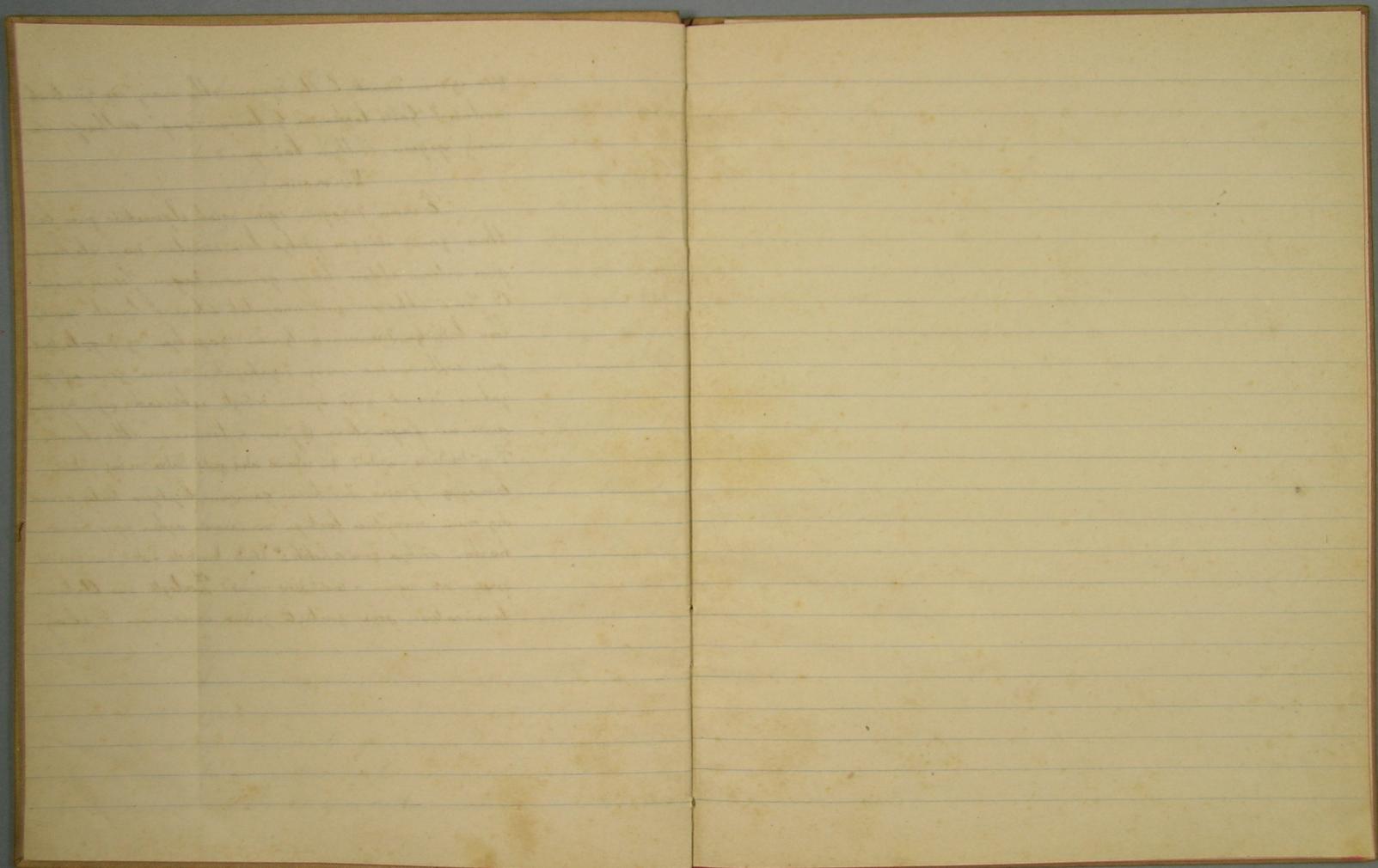
Otro da gure artuan norbit egun hantzen ahalstat

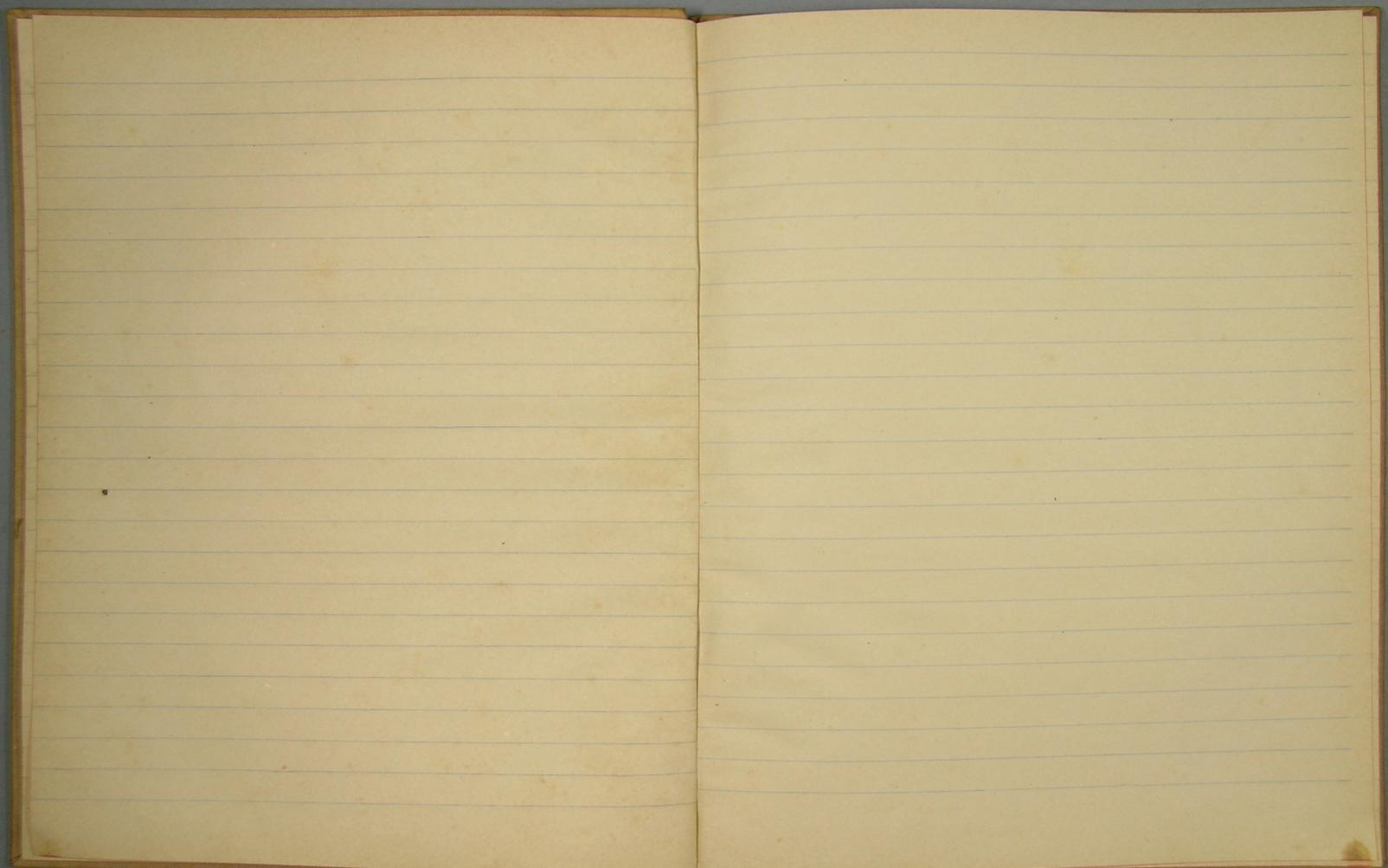
zeco izan zenurik? Ni izanen oho mai edo zinetan norbit? Galde lazkaria G. hainan ongi salbagarria mai edo gozoan ibiltzen badugu.

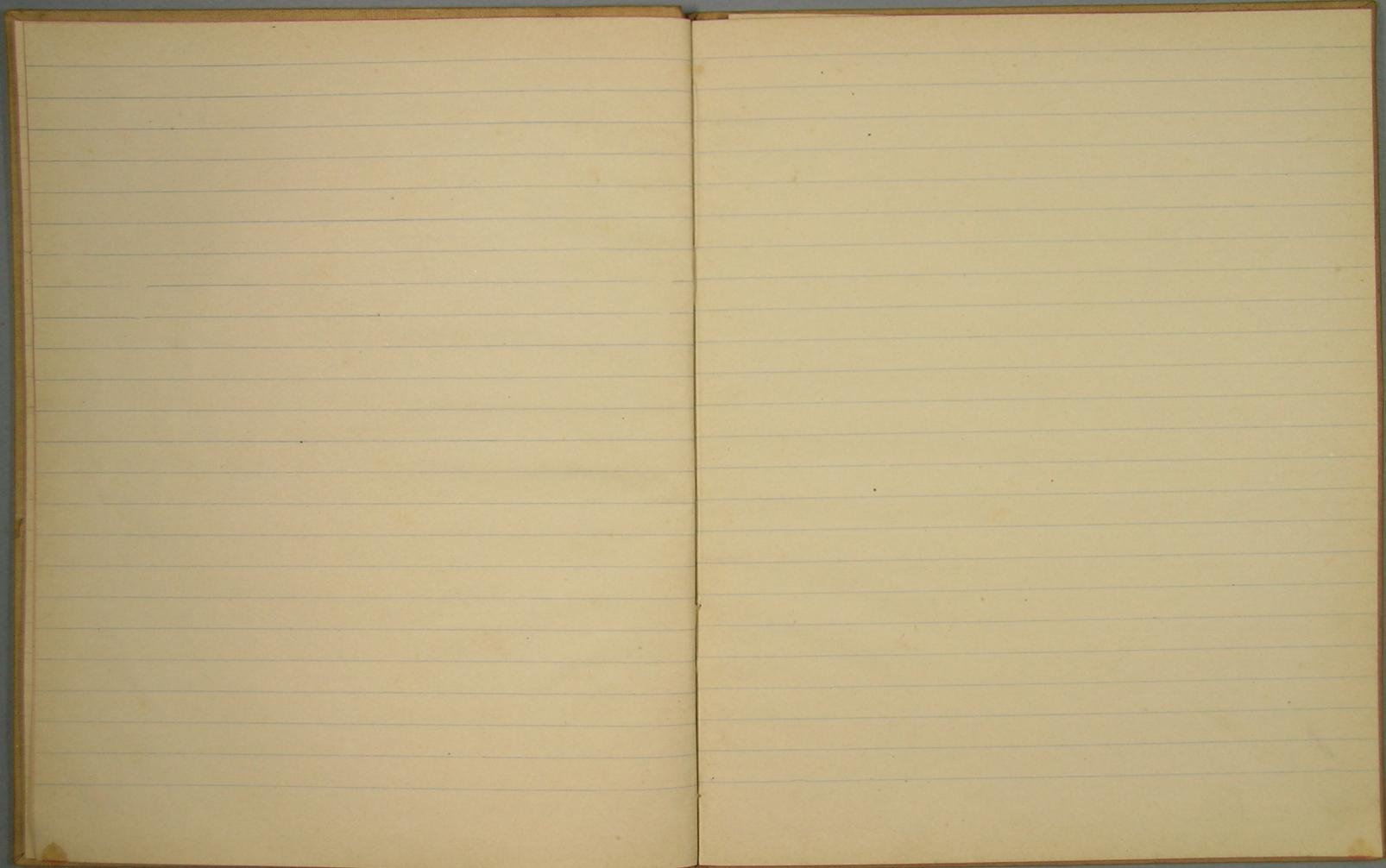
Pero aison:

Erran dezogun egun orok elgarretik gure berriko zion edo zor gaizka bere escuetan zuen eta haren gure artean aldare horren gaineran dagon Jesus onari. O Jesus ikharan zure mayestat soberano temple saindu bai betetzen deneraren antzinak ezagutzen ez dugile leu gure salbamentua orrezi dezagertu, Xurco zionianaz gozakuso direnek zuri izanen dituzte esterrak, egingoaz guri ere fagore bera O Jesus ortasunaren ihesburua Rex tremende mayestatibetzu salvandis salos gratias Salve me fons pietatis.

Emaugu grazia bera haurren gaineran hizketoa halako motzegi mun menigituoa baitugu munduaren azken egun handi harkan aitzatez zure ahotik: "Vnde benedicti Pablos mi possidebat paratum sub regnum a constitutione mundi". Iratxte une Aldearen benedicatua, goza zaintzeta zinco errusunaz. Halbaj

V Dimanche apres l'Epiphanie.

Dominine monne bonu demen seminat
Tauna ez dugua bala hazi ona erain.

G.M. Egun batez J.C.G.Y. itsas lajia zapolant
jendea espica hazi zen harren aldean biltzen. Ez da
stearekin Jesus igan zen urtzi baten gainean dehort
hazi zelgaiten miretagoz erratz zituzti eta agurra. Elkar
jeliaz: "Zeruko erreusua berak bera da hazi an datu
ezin gizon bat bezala. Bai, gizonak Euskal Herria
etxari da etxaria eta juan igan do opurri gomara iraia
erainik. Hazi hoki sorta eta legezkoenak burutu
giurean hor agertu zen iraia. Ordutik zit familiak
juan igan zazcon zerbitzuenak ziotelarik. Tauna ez dugua
bala hazi ona erain zure alboorean mun ditatea beraz
iraia? Etxeiai egun bukoi zuten handetik. Herbeha
rik albiz erian zuten: "Aho dugu hala juan gastei
eta althera kizun iraia? Ez zuten erran oramio amorrak
gatik eta ez ditzatzen iraia ateratzean ondi honde
ak ere althera. Utz hizue bat eta herbeha ondizera uz
tarau sasiora artoraino eta oduan erianen dendet uztat
zuten lehioek dezaten lehioek iraia eta lot dezaten
surat aurkituitez, opia en alkarmendu sortzen zutelarik.

Hona G.M. segun Elizue hori haurer gogoa ibilgo
erauten diten sutsa Belharren itzulgarlarrak J.C.G. Jaunac
alegia hortan erauten eraizzen iraungoentzat zehbeit
itunio dugi laburrik lehorrakizitik nor den eraitz hura
eta zer erauten daen bigarrenetik eloxia nor den eta
zer den harrik antza denean.

Aipala eta pentsa oso hura J.C.G. Jaunac
despertu eta urruna jasuna oportebek ikustearrekin
hura Pauli Diskoan ikonak geltzatzen zantoketa hurbila
izan zuen berangaitz eta eran zuten: "Jaunac
vacante iwayaguna recorren aleipa hori zer zen."

Eraile hura da, zielot ibaideko J.Cristo, gizonaren
Isemea, etxaria debua, uxta sasuna munduaren aka-
barria, uztalgunea Corpuz. Belhar txarra
behezten eta surat aurrebitzera bezala, munduaren
akabantza gizonezun Lurra bere Aingerua igorri
duen lehtratuan bihizien gizonen bere erredimendu
beheztenkeria eta horiz karraskatzea izanen dien
surat aurkitutera. Orduran gizabek igutzia bezala
disteraturu ohi hura Jaircoa erautan.

Hazi ona erautu zuen gizonaren itzulran J.C.
G.Jaunac ez derauen bakkavari hura burua vacante
G.M. baino oraino haren izenean gizanduari

mintzo dien giziee zinei utzi barkuaren Apostolaren
presunaren gizonaren argitzeko haurra erautu ziotelarik
eta eone itzalai egori nuen bezala nih ere igorlezen
zantutxet; zowte beraz, argo zantutxen gizena giziee
"Sicut misit mi Pater et ego omnis est unius ergo docete
omnes quites. Iesu Christo esti haurra ministeriac
Isora G.M. eraile ona haurra erautan dire hazi ona
Iesu Christoren egenian mintzo ez diraenae ez dire
etxaranen ornatukoen baizik eta ez dira erautu bez
atzarra baizik, zorrigaitzegi okre ongi auzera den
egungo egunetan.

Eraian dute orot den hazi ona erauten daen gizan
hura; dezagun ibus hazi oñoriatzeko den.

Hazi ona da G.M. Jaircoaren hitza gure egindaroen
ezagutarazton dezagunak; fesaren argia zinena
agertzen baitaizun bertze ligio kontsumua, Jairco-
aren kariztatsunak egia eternalak; Sacramentu
etan errezabiltzen itzulun graziaz laguntzen gaituz
tenak Jaircoaren gureganik galdegitzen dituen funtzion
ekhartzen. Hembat alaiz ez ditzu Jaircoaren gure
arimaco lurrerat aurdihi hazi horrek G.M.
Hembat alaiz ez dugi aditu Jaircoaren hitza, oraino
haur haurrak Oma baten besoetan girenlaritik ikusi
dugun fesaren argia Jairco baten izaitza ezagutzen

deraucuna, gerochago arra giriak harrerak iracutsi
deriaz gainoaaren landareen erasotan eta harren ohorez
giz aratzeko ohoitz bat ikusaraz. Astek banditu
gurenean elizalat-ethatzeko zimba aliez ez dugun
J. Christozen ministroa erabiltz astea gainoaaren hiztegi
Harrildu zenaren leku communioneo egin handia
zer artharatu zuen gure argitza ezaun gure Erlijio
Santuen egin gainean, ustez gure rola ikasragi
gauiketen ebatximena erasotan zuten liburu baliois
hartaro gauixez zinemendu egonduz gizonez aipatzen
baiteke aberri bat izan. Beherean Ordunak ikasi girelun
gure banderastunera epelet duen ezaun, ikadu gizuna
gainoaen maithatzera harriz girelun chebe oratzen
etxeko egin girenen aldearen oinetan munduan eta
deburuan, hizketa eta jaietako ete itzulgarunetan, ordun
gure arinaren aldeara ongi aipatzena zen eta
gainoaera nrazaiki eram zum hazi ona.

E gure gizonez sendimendu beretan ohoie gare?

Gainoa Lain ongi moldeatu zuen gizon gazte haren
ariman ez otha sortzen J. Christo bera. Ebayloian
aipatzen dugun lidi ora hizketa ez ohoie da orei
zimbalet berhar gaixto agiri; presuna gatzetako
leholtsa lehen communione eginaren bezain garbi ohoie
eta ariman bezala gainoaaren maithatzera ekharria

etxeko egin zioten munduan gompa hilek orduna
bezain lastio ohoie ditzu?

Zerubat litakorri ohoie duala lan horrek sei urte
edo gehiago angioz batzen deni lehenbiziko
aldicotz nahian eanen hoberak hurbilen zire
berien astian galdu hizketa nahi izateko litakorri
bezala ihardete dezagabetenak hala beda zimbalet
zorrigaitzegi. Ahondo erretzak litakorria G. M.
Hizketa gurthata da beraz? Ah! ariman belarrean
izan da etxetako langilea exentzakari da hizketa
artha behar zutenak lo zaudekoet. Dura antza
dormient bonitas senti inimicus.

II Debuna denia arinaren txarraz. Letzka iagaua da
arima hura iharrosten duala tentacionik eitzitzengi.
Zer egin ia tentacione hizketa erabakitzeko, lehuketako
arinas gure.

Ajertu da munduan hizketa atzeigarri eta
enganakokorekin, bera etorriplena txarrekin, soberaniz
istutu da arima hura eta galtzeo biderat erromen
argitza behar zutenak lo zaudekoet. Dura antza
dormient bonitas.

Etxorrak ohoie oraino lagun gaixtoak eko bisieren
llanjerak eta airusak hizketa arima bat begiratzen
behar zutenak lo zaudekoet. Dura antza dormient bonitas

Eta gero horra mun gerthatzen den niste gabea
bekhartur arima batean, gauariba behar zirene jardine
tzar eta passionie hark zahiaoz esin zapatuera,
bekhartuzo occasion hark egin zahiaoz utziar
hitz hantz bekartutu jainkoaren graziaoz itzane
beharriztan oso gizela. Hora etaia
eraketen hozgarria.

Eta gertuera erantzute hadue oso boimbertza
calta: atzeman ego beharriz gurena lo zaundelaz
eta kontrua gehiago dena etxean bilhacatu direla.
Eugen aste lehendabatetik etengabe ona igarate
egun hark asteibide iraunkorren denei bezala begiratuz
bere familiako equidene gurekin on gisa betez;
Aurre horrek ez baldin bere haurren escasen etxeko
zabilbidearen irauten gainean. Igoz beti etxean jainko
erain denei hazi onaren artean belhar garetoik agertu
sobera maiz egiten den bezala.

Erauendut G. eta ondoren egungo Ebangliaoz
aplatzen dituen eraketa eta zero denei hark erakten
diluzten haziak. Aholrabatzan behar dute erau hitz
bat hazi onaren de Jainkoaren hitzaren errezeptuzco
eta baliarazteko behar denei disposizioen gainean.
Bethi ez errantico maiz gerthatzen da predikar batean

eranear jongo

atxiki behar ondoan hein araberri bizitzeko ez casurik
egites predikari baten mintzatzeko moldurri bezalik.

Erranen dute batentzat oraino ontxo predikuntza du, hontz
batentzat errektibei mintz de, hau ez de hambatik tebe
bat luzezko bertza laburteko. Bairian zegoen
duen work aipatzen du onak ibiltzen zu gogorat?

Bizitartean hada gisa bat edo bertz errana gaitu
jainkoaren hitza zen. Eta horra gure frantziskoa
bezala delako Jainkoaren hitzaren gurena lurraren hori
beharriztuna mun leharkatzen denei eta etxean haldet
den hazi tzarra eraitan duela. Beraz g. m.

Orain artio lo egin badugu hemerrik antzeko
atzarraria egin gaitzen ez uztaro gehiago etenik
gure armarak hurbiltzen. Artha hanc dezagun
lehenik bakoitzak gure ariman ez dauen agez
zahiaoz hazi ondik bezik, eta gero bertzeg artha
beharrutenek burrutasiek bere haurren arimez,
nonni etxeko aintzarekin bere sehiur arrunz
berenaz bezen ongi khondu atxiki deztala oraindik
badute bezen arima galterat utzirik berea galduz
etxotzeng zirenak uztaren sasuna eran nahi da
juzamenduoz eguna belhar garetoak ^{berab} zirentz gurekiz
berrekiar ezen. Galda dezagun beraz egun J.C.G.

Jaurri kien eta aparte ditzen, gutarik gallegutene

istun finiturac gibela ditzagaketen traba guziaz amore-
gatik eta ^z que enc behechuar igan gaitan zorru dorau.
^z hegi ona aita familiac saranuco bzala. Halabiz.

Piroraison.

Fili Sanctiorum sumus. Sainduen haurak gare
G. eman zigagun beraz irauestrat gutt ere izen hori
ongi Kharauakzen dugula, hortago bizi gaitea qirichtua
leguan behatuzo ocasei iha eginez. Eguna ohoratz
ditugun Saindui galdu zigagun bide horri segitzo
laguntza; galbatzen batolego entzunen gaizteztu
maite gaiztetzatzen bere haurak bezala eta Jaincoa
berik gurezta eginen ditugun ohoitzetan on hortuek itz
bere adinaketenak ditueltzat.

Maria Saindua eta berri Saindu gizia arabeo
izan ditezela beraz gurezta Jaincoaren amitzinean
horen gainik ardiestea gure salbamendusuen agitze
beras ditugun laguntzaei. Santa Maria et omnes sancti
intercedant pro nobis ad Dominum ut nos meritorum ab eo deserviam
et salvem.

Altxa beri G. gure bihotzetauk, Elizetegi egingo
ofizioan khotzatzen diren ohoitz eies hau: Placebo
Christe servus qui Patre clementiam tue a tribulis gratia Patrem
dixi portalem. Peha zagu Jauna nire zerbitzarien zioiztasun
ararteo sartzen baita Virgina Saindua gure thronuaran
sinetan.

Ohoitz zigagun gure amigun begiraleak eta
gure salbamenduzag gida bat edo berri Jaincoaren
amitzinean oso patzen hira amigun gurea nirem
gabeketan gureganik gure halba bilhatzen zuhar
etorriar. Et sol beata pér nomen distincta gressus agmina
antiqua cum tristibus futuris sonna pellit. Propterea Ahestola
Kartya eta berri Saindu gureek arieki zigagutela Yerusalem
urrikalmanidea eta helang zerrua egorizarat. Ururu
setzatela gure inguruanetan errabean gure ordezketa daile
etorri amarru tzuruz setzear. Aufert gurem propria
reculum de fundo. Otsan zigagun gureek zoriona egin
batz gureak elegantim sohatsu zigarlos zerrua gloria
U amig omnes uinecum ore nof Pastor regat. Amen.

